

nen af 1818, nemlig, at til Kobberførere kun maatte antages bosiddende Borgere i Kjøbstæderne; der fremhæves udtrykkeligt, at de ikke blot skulde have Borgerkab, men virkelig holde Dug og Diss sammesteds. Denne Bestemmelse blev vel hævet ved Forordningen af 26de November 1768, men er atter tildeels indført ved Resol. 1818. Men ikke desto mindre fremgaaer det af talrige Andragender og mangfoldige Dphlysninger, som findes i Stændertidenden, navnlig Viborg Stændertidende for 1838 S. 1881, at disse Kobberførere fra Udlandet komme herind i Landet, hvor de som oftest kun opholde sig nogle faa Aar og derpaa vende tilbage, hvormed ogsaa staaer i Forbindelse, at det ved deres Bedtagter skal være dem forbudt at gifte sig her i Landet, for at den Formue, de her erhverve, kan drages bort til deres eget Land. Jeg nægter saaledes ingenlunde, at denne Sag har Meget, der opfordrer til at stride til dens Ordning og til at søge at afhjælpe de Ulemper, som den medfører, men det væsentligste Hensyn, som kunde tale imod for Dieblicket at gaae videre dermed, er vistnok, som det forekommer mig, det, som Indenrigsministeren har anført, nemlig Hensynet til den flensborgske Mølle (A!). Den flensborgske Mølle har fra Begyndelsen af vistnok været den bedste Kobber- og Messingfabrik her i Landet, og dens Interesse i denne Sag har været meget beskyttet af Regjeringen. Det kunde synes besynderligt, at man ved et saa ubetydeligt Forhold skal komme tilbage paa et politisk Spørgsmaal, men det ligger deri, at det, man kalder Slesvig-Danmark, og som Nogle opfatte som noget Ny, virkelig ikke er det, men skriver sig allerede fra Souverainitetens Indførelse i Slesvig og Danmark fra 1658—60; thi fra den Tid af har det været Kongernes stadige Politikk at betragte den kongelige Andeel af Slesvig og Kongeriget som eet og samme Land.

Dette blev saaledes opstillet af Kong Frederik den 3die og fastholdt af Christian den 5te. Jeg skal i den Anledning tillade mig at nævne et Actstykke, som ikke er uden Bigtighed, nemlig det aabne Brev af 18de Januar 1671, som siger, at Ingen af Kongens Undersaatter, som boe og bygge paa Slesvigs Grund, kan ansees som udlændisk i Danmarks Rige, hvorunder Høyrstendømmet Slesvig er beliggende. Dette var den daværende Regjerings faste Ansættelse, og det er kun en enkelt Uttring af denne Ansættelse, som kommer tilsynne i dette Fabriksforhold; det samme er ligeledes Tilfældet med Kniplingsfabrikkerne, hvor man har det samme Spørgsmaal. Det var Regjeringens Bestræbelse at ordne ved Bestemmelser af samme Indhold Næringsdriften i Danmark og Slesvig. Det er vist, at Regjeringen senere under Anerkjendelsen af de Mistligheder, som Sagens nærværende Ordning frembød, ønskede at gjøre Forandring med Hensyn til de heromhandlede særlige Rettigheder for Kobberværkerne, men jeg skulde meget betvivle, om man ikke kunde paavise, at det netop har været fra Holsteens Side, at man har søgt at faae tilintetgjort, hvad der fra dette Standpunkt af blev anset som uprincipmæssigt, nemlig Bestemmelser, som medførte et saadant engere Forhold mellem Danmark og Slesvig end mellem Slesvig og Holsteen; thi for Holsteen har der aldrig været saadanne Begunstigelser i disse Henseender som for Slesvig. Men jeg troer ogsaa, at man fra den modsatte Side har anerkjendt, at det ikke var ønskeligt nu at stride til Ophævelse af dette Forhold, om det end havde noget Abnormt ved sig, og jeg kan ikke nægte, at det forekommer mig, at Omstændighederne endnu i denne Henseende ere de samme, og at dette er Grunden, hvorfor jeg skulde være tilbøjelig til for Dieblicket ikke at gaae ind paa dette Forholds nærmere Ordning.